

ขอบเขตธุรกิจของธนาคารพาณิชย์

การประกอบธุรกิจพื้นฐานของธนาคารพาณิชย์ ได้แก่ การรับฝากเงิน การให้สินเชื่อ การซื้อขายเงินตราต่างประเทศ การซื้อขายตราสารทางการเงิน นอกจากการให้บริการแก่ลูกค้าในด้านต่างๆ ได้แก่ การค้าประกันเงินกู้ยืม การชำระเงินและโอนเงิน และการเสนอผลิตภัณฑ์ทางการเงินเพื่อการบริหารความเสี่ยง เช่น ตราสารอนุพันธ์ด้านอัตราดอกเบี้ย และอัตราแลกเปลี่ยน เป็นต้น

ธปท. ได้มีการขยายขอบเขตธุรกิจของธนาคารพาณิชย์มาโดยลำดับ เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการในระบบเศรษฐกิจการเงิน ตลอดจนเพื่อส่งเสริมให้ธนาคารพาณิชย์สามารถแข่งขันและประกอบธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น ธุรกิจที่ช่วยสนับสนุนพัฒนาตลาดทุนที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ การให้บริการที่เกี่ยวข้องกับการประกันวินาศภัยและประกันชีวิต การให้บริการธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ธนาคารพาณิชย์ยังมิได้รับอนุญาตให้บริการโดยทำหน้าที่เป็นนายหน้าซื้อขายหุ้น ค่าหุ้น การจัดจำหน่ายหุ้น และออกกรมธรรม์ประกันวินาศภัยและประกันชีวิต

ทั้งนี้ สามารถจัดกลุ่มธุรกิจที่ ธปท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำได้ 5 กลุ่ม ดังนี้

1. ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย
2. ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์
3. ธุรกิจอนุพันธ์ทางการเงิน
4. ธุรกิจธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ (e-Banking)
5. ธุรกิจทางการเงินและธุรกิจการให้บริการอื่น

ขอบเขตธุรกิจของธนาคารพาณิชย์

1. ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย

ธนาคารพาณิชย์สามารถประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยได้ตามขอบเขตที่ ธปท. กำหนด ได้แก่ การเป็นนายหน้าประกันวินาศภัยและนายหน้าประกันชีวิต โดยไม่อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำหน้าที่เป็นผู้ออกกรมธรรม์ประกันภัย

ธนาคารพาณิชย์ที่จะประกอบธุรกิจประกันภัยต้องยื่นขอใบอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) และปฏิบัติตามประกาศนายทะเบียนซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และจะต้องปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่เกี่ยวข้องด้วย

ทั้งนี้ การทำหน้าที่เป็นนายหน้าประกันภัย หมายถึง การที่ธนาคารพาณิชย์ทำหน้าที่ชี้ช่องหรือจัดการให้แก่ลูกค้าของตนเองได้มีการทำประกันภัยกับบริษัทประกันภัย (ได้แก่ บริษัทประกันวินาศภัย หรือบริษัทประกันชีวิต) ซึ่งธนาคารพาณิชย์ต้องจัดให้มีพนักงานที่ได้รับใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันภัยอยู่ประจำไม่น้อยกว่าสาขาละ 3 คน ทั้งนี้ ห้ามธนาคารพาณิชย์บังคับลูกค้าทำประกันภัยผ่านธนาคารพาณิชย์หรือกับบริษัทประกันภัยใดเป็นการเฉพาะเจาะจง แต่ให้เป็นไปตามความสมัครใจของลูกค้า รวมทั้งในการประกอบธุรกิจดังกล่าวธนาคารพาณิชย์ต้องมีการควบคุมภายในที่เหมาะสม มีการจัดทำนโยบายในการประกอบธุรกิจบันทึกบัญชีให้ถูกต้อง และจัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ ธปท. สามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา

ขอบเขตธุรกิจของธนาคารพาณิชย์

2. ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์

เพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาตลาดทุนและเพิ่มช่องทางการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ ธปท. ได้อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์บางประเภทได้ โดยต้องได้รับใบอนุญาต ชั้นทะเบียน หรือได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.) และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และหลักเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนดเพิ่มเติม

	ประเภทธุรกิจที่ ธปท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจ
(1)	ธุรกิจการเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ การค้าหลักทรัพย์ และการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์
(1.1)	การเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ การค้าหลักทรัพย์ และการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์อันเป็นตราสารแห่งหนี้และศุภุก
(1.2)	การเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ การค้าหลักทรัพย์ และการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ที่เป็นหน่วยลงทุนและโบทริสต์
(2)	ธุรกิจแนะนำการลงทุน
(2.1)	การเป็นที่ปรึกษาทางการเงิน
(2.2)	การเป็นที่ปรึกษาการลงทุน (ด้านหลักทรัพย์)
(3)	ธุรกิจจัดการลงทุน
(3.1)	การจัดการกองทุนส่วนบุคคล
(3.2)	การจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
(3.3)	การจัดการกองทุนรวม
(3.4)	การจัดการเงินร่วมลงทุน
(4)	ธุรกิจหลักทรัพย์อื่น
(4.1)	การประกอบกิจการการยืมและให้ยืมหลักทรัพย์ และการขายชอร์ต
(4.2)	การเป็นตัวแทนจำหน่ายหุ้นในประเทศ
(4.3)	การเป็นนายทะเบียนหลักทรัพย์
(4.4)	การเป็นผู้ดูแลผลประโยชน์ของกองทุนรวม
(4.5)	การเป็นผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้
(4.6)	การเป็นผู้รับฝากทรัพย์สิน

3. ธุรกิจอนุพันธ์ทางการเงิน

ธปท. ได้อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงิน เพื่อให้สามารถให้บริการทางการเงินได้หลากหลายมากขึ้น อีกทั้งเป็นการสนับสนุนพัฒนาการของธุรกรรมทางการเงินใหม่ๆ ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการในตลาด โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ผู้เล่นในตลาดมีเครื่องมือที่จะใช้ในการบริหาร/การโอนความเสี่ยง หรือเพิ่มผลประโยชน์ในการลงทุน อย่างไรก็ตาม ในการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงิน จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยและความเสี่ยงต่างๆ เช่น Market Risk, Credit Risk, Reputational Risk เป็นต้น ที่เกี่ยวข้องและผลกระทบที่อาจมีต่อการดำเนินนโยบายทางการเงิน เพื่อรักษาเสถียรภาพทาง

การเงินหรือเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์จะต้องปฏิบัติตามกรอบการทำธุรกรรมที่ ธปท. กำหนด และจะต้องดูแลการทำธุรกรรมไม่ให้ขัดกับกฎหมายอื่น เช่น พรบ. สัญญาซื้อขายล่วงหน้า รวมทั้งในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมกับคู่สัญญาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานอื่น ธนาคารพาณิชย์จะต้องตรวจสอบว่าคู่สัญญาดังกล่าวได้รับอนุญาตในการทำธุรกรรมดังกล่าวจากหน่วยงานกำกับดูแลนั้นด้วย

ประเภทธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงินที่ธนาคารพาณิชย์ได้รับอนุญาตให้ทำได้ ดังนี้

- 3.1 ธุรกรรมอนุพันธ์ที่อ้างอิงตัวแปรด้านตลาด (Market Derivatives)
- 3.2 ธุรกรรมอนุพันธ์ที่อ้างอิงตัวแปรด้านเครดิต (Credit Derivatives)
- 3.3 ธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์แฝง
- 3.4 ธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านเงินเพื่อแฝง
- 3.5 ธุรกรรม Collateralized Debt Obligation

4. ธุรกิจธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ (e-Banking)

ธุรกิจธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ (e-Banking) เป็นการประกอบธุรกิจการให้บริการทางการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่อยู่ภายใต้มาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 มี 2 ประเภท คือ

- 4.1 การประกอบธุรกิจบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet)
- 4.2 การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Money)

4.1 การประกอบธุรกิจบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet)

รพท. อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) ได้ตั้งแต่ปี 2542 เป็นต้นมา โดยธนาคารพาณิชย์ต้องขออนุญาต รพท. ก่อนการประกอบธุรกิจดังกล่าว และต้องมีแผนในด้านต่างๆ รองรับการประกอบธุรกรรมผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น มาตรการการการรักษาความปลอดภัยของระบบและข้อมูล การประเมินความเสี่ยง แผนรองรับกรณีเกิดปัญหา การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของระบบและการรักษาความปลอดภัย การพัฒนาและฝึกอบรมพนักงาน ระบบควบคุมภายใน และการแก้ไขปัญหาทางด้านกฎหมายที่อาจเกิดขึ้นได้ เป็นต้น โดยคำนึงถึงสิทธิและผลประโยชน์ของผู้ใช้บริการเป็นสำคัญ

4.2 การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Money)

เงินอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Money) เป็นสื่อการชำระเงินในรูปแบบต่างๆ เช่น บัตรพลาสติก หรือสื่อคอมพิวเตอร์อื่นๆ เพื่อใช้ในการซื้อสินค้าหรือบริการแทนการจ่ายชำระด้วยเงินสด ซึ่งอาจเรียกชื่อเป็นอย่างอื่น เช่น Multi-purpose Stored Value Card, E-purse, E-Wallet หรือ Smart Card เป็นต้น โดยมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ผู้บริโภคชำระเงินล่วงหน้าให้ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ (prepaid) เพื่อแลกกับเงินอิเล็กทรอนิกส์
2. มูลค่าเงินที่ชำระล่วงหน้าถูกบันทึกในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ (stored value) เช่น บัตรพลาสติก หรือสื่อคอมพิวเตอร์อื่น เป็นต้น
3. ผู้บริโภคสามารถนำไปใช้ซื้อสินค้าหรือบริการต่างๆ ได้จากร้านค้าที่ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์กำหนด (multi-purpose)

ธนาคารพาณิชย์ที่ต้องการประกอบธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์ต้องขออนุญาตจาก รพท. ก่อน โดยสามารถออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ได้เฉพาะสกุลเงินบาทและใช้ภายในประเทศไทยเท่านั้น ซึ่งจะต้องมีการกำหนดมูลค่าสูงสุดของเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถใช้ได้ นอกจากนี้ เนื่องจากธุรกิจการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์เป็นธุรกิจที่ผู้บริโภคต้องจ่ายเงินล่วงหน้า ดังนั้น การคุ้มครองผู้บริโภคจึงมีความสำคัญมาก ธนาคารพาณิชย์ต้องยึดหลักธรรมาภิบาลในการประกอบธุรกิจ รวมทั้ง มีการให้ความรู้และชี้แจงข้อมูล

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

ขอบเขตธุรกิจของธนาคารพาณิชย์

รายละเอียดเงื่อนไขการให้บริการและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้บริโภครและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน
และโปร่งใส

5. ธุรกิจทางการเงินและธุรกิจการให้บริการอื่น

นอกเหนือจากธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย หลักทรัพย์ อนุพันธ์ทางการเงิน และธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ (e-Banking) แล้ว ธนาคารพาณิชย์ยังสามารถประกอบธุรกิจอื่น ๆ ได้ตามขอบเขตที่ ธปท. ประกาศกำหนด ดังนี้

- 5.1 การดูแลผลประโยชน์ (Escrow Account)
- 5.2 การเป็นตัวแทนรับคำขอและเรียกเก็บค่าเบี้ยประกันหรือค่าบริการการประกันการส่งออก และการค้าประกันสินเชื่อแก่ลูกค้า
- 5.3 การให้บริการอื่น (Services) แก่ลูกค้าทั่วไป
- 5.4 การรับให้บริการแก่ธุรกิจทางการเงินหรือทางการ (Insourcing)
- 5.5 การให้บริการทางการเงินตามหลักชาริอะฮ์ (Shariah Banking Services)
- 5.6 การนำอสังหาริมทรัพย์ออกให้เช่า
- 5.7 การซื้อหรือมีไว้ซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อเป็นสถานที่สำหรับประกอบธุรกิจหรือสำหรับประกอบธุรกิจ หรือสำหรับพนักงานและลูกจ้างของธนาคารพาณิชย์
- 5.8 การออกตั๋วแลกเงิน
- 5.9 การถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิต (Risk Participation)
- 5.10 การรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืม
- 5.11 การให้เช่าซื้อและการให้เช่าแบบลีสซิ่ง (Hire-purchase and Leasing)
- 5.12 แฟ็คเตอร์ริง (Factoring)
- 5.13 การซื้อคืนภาคเอกชน (Private Repo)
- 5.14 สัญญาซื้อขายล่วงหน้า (Futures)
- 5.15 การเป็นทรัสต์
- 5.16 การแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ (Securitisation)